

Murga Agrum van Heist-o/d-Berg

Lamourgaga van de Arenberg

De murga's: # thuis op straat

Door Mark Coppens

Murga is van oorsprong Latijns-Amerikaans. Tijdens een jaarlijkse parade bezetten groepen muzikanten, dansers en woordkunstenaars voor één dag de straten van hun stad. In bonte kostuums, met originele teksten, dans en muziek creëren ze een uniek straatspektakel. Maar de murga's leven het hele jaar door. Elke aanleiding is goed om een murga te laten optreden: buurtfeesten, culturele manifestaties, festivals, ...

Het cultuurplatform Fiëbre vzw bracht de murga naar Vlaanderen en organiseerde een succesvolle eerste Murga Parade tijdens de zomer van 2007, met wel negen enthousiaste en kleurrijke murga's. Een tweede parade volgde in 2008 met vijftien deelnemende murga's. De snelle groei van het project maakte het nodig om de werking van de murga's beter te coördineren: sinds kort valt de werking onder Murga vzw. Met veel sympathie voor dit kleurrijke fenomeen – en met een goedgevuld vragenlijstje – trokken wij naar de Antwerpse Arenbergschouburg voor een vlotte babbel met twee verantwoordelijken van de vzw.

Gerardo Salinas en **Ellen Van den Bulck** zijn allebei bij Murga vzw terechtgekomen via Fiëbre vzw. Dat is een multidisciplinair platform voor Latijns-Amerikaanse culturele activiteiten in Vlaanderen, gedragen door Latijns-Amerikanen en Vlamingen en ondersteund door de Arenbergschouburg. Al gauw werd Murga één van de vaste projecten binnen Fiëbre vzw. Gerardo is een vlotte Argentijn die al zo'n acht jaar in Vlaanderen woont. Hij speelt tenorsaxofoon en is bezig met dans-theater, zo danste hij zelf nog mee bij de murga Los Murginales (Antwerpen). Ellen komt uit de Kempen, is vertaler Spaans-Engels en woonde een tijdje in Spanje. Bij haar terugkomst in Vlaanderen ontmoette ze Gerardo. Samen liggen ze aan de basis van Murga vzw.

Gerardo: "We zijn een viertal jaren geleden in Vlaanderen begonnen met een werking rond de murga's vanuit de behoefte om mensen bij elkaar te brengen en ze te laten optreden op de straat. In een murga, die we kunnen omschrijven als een hedendaagse straatfanfare, is het heel belangrijk dat de volgende vier disciplines aan bod komen: muziek, dans, woord en kostuums. En er moet een duidelijke link zijn met het

b INTERVIEW MET DE MURGA'S

Fata Murgana van Berchem

lokale gegeven. Een murga moet verankerd zijn in een bepaalde wijk of gemeente, en op die manier een eigen verhaal te vertellen hebben.

Argentinië en Uruguay vormen eigenlijk de bakermat van de murga's. Ze zijn daar spontaan ontstaan vanuit de slavencultuur. Murga's hebben hun eigen symbolen en schrijven zelf liedjes, begeleid door veel percussie. Sommige murga's zijn geassocieerd met een voetbalclub. Zij treden op tijdens buurt evenementen en culturele manifestaties. Hoogtepunt van het jaar is het carnaval. Zo'n murga is veel meer dan een dolle bende die vrolijke muziek maakt. De thema's die aan bod komen in liedjes teksten verwijzen naar gemeenschappelijke ervaringen van de deelnemers. Het zijn vaak ook protestteksten, maar steeds met een kwinkslag."

Zijn de Vlaamse murga's een kopie van wat er in Latijns-Amerika te zien en te horen is?

Ellen: "Helemaal niet. Elke murga heeft zijn eigenheid, en door het feit dat er hier bij ons ook andere combinaties mogelijk zijn, met typisch Vlaamse accenten, zijn er soms duidelijke verschillen."

Alles is dus mogelijk?

Ellen: "Juist! Bij de ene murga ligt het accent op buikdans, bij de andere op de djembé, er kan met rappers gewerkt worden maar evengoed met

majorettes. De Vlaamse murga's leggen in elk geval het accent op de blaasinstrumenten, daar waar in Latijns-Amerika veel meer de percussie-instrumenten centraal staan voor wat het muzikale element betreft."

En wat is de rol van Murga vzw bij dit alles?

Gerardo: "Als koepel van de Vlaamse murga's zorgen wij voor artistieke ondersteuning – zoals Vlamo dat ook doet – via coaches en lesgevers. Hierbij trachten we zoveel mogelijk met lokale artistieke actoren te werken. We stimuleren de murga's om een eigen artistiek plan uit te werken. Murga vzw zorgt voor een overkoepelende communicatie, zowel binnen de groepen als naar de buitenwereld toe. Per seizoen organiseren we enkele evenementen en overlegmomenten."

Ellen: "Elk jaar zetten we in oktober het seizoen in met een 'kick-off'. Hét jaarlijkse ontmoetingsmoment is de Murga Parade. Deze vindt dit jaar plaats op 26 juni in Antwerpen. Er is het murga parlement, waar we regelmatig in overleg gaan met alle Vlaamse murga's. Dit seizoen staan er nog enkele andere organisaties op de kalender, in Leuven en in Gent. En we werken elk seizoen rond een thema."

Gerardo: "Volgend jaar bestaan wij vijf jaar, en daarbij kozen we voor het thema Erfgoed."

Murgalova van Leuven

Waarom Erfgoed?

Gerardo: "Iedereen heeft zijn eigen verhaal, elke murga heeft ook een eigen verhaal. Een Vlaamse murga is een mix van de Argentijnse murga en de Vlaamse blaasorkesten. We zien dat op sommige plaatsen hier in Vlaanderen het verenigingsleven wat aan het wegebben is, maar toch blijven de mensen het nodig hebben om zich te verenigen. En we denken dat een murga een ideale formule is, die verder gaat dan het artistieke. Een murga is meer nog dan een klassieke harmonie of fanfare ook een sociaal gegeven, omwille van die link naar de lokale wijk of gemeente. Op die manier denken we dat wij het erfgoed van de toekomst kunnen worden."

Hoe ontstaat zo'n Vlaamse murga? Compleet uit het niets?

Ellen: "Iedereen kan een murga oprichten, ook vanuit een bestaande groep. Zolang de vier daarnet vermelde artistieke disciplines aanwe-

zig zijn en dat die murga lokaal verbonden is. Het is bijvoorbeeld zo dat wij er op staan dat een nieuwe murga de naam zelf kiest, maar dat de 'familienaam' verwijst naar de wijk of de gemeente. Immers, wanneer je een murga ziet optreden, zie je de weerspiegeling van de wijk of de gemeente waar zij vandaan komen. De murga Komen en Gaan van Gent bijvoorbeeld is een wijk- en familiefanfare met zowel grootouders, ouders en kinderen, van verscheidene nationaliteiten. Dit ensemble is een aangename afspiegeling van de wijk Sluizeken-Tolhuis-Ham. Zij trekken door de straten, over pleinen en staan vaak stil om hun verhaal te vertellen. Geboorte, huwelijk, werk en dood zijn de belangrijkste thema's in het kader van deze Gentse havenwijk."

En waarom zou iemand een murga oprichten?

Ellen: "Uit nieuwsgierigheid misschien? Maar vooral in functie van de verbreding van het eigen netwerk. Die verbreding kan op twee niveaus. Enerzijds kan je vanuit een bestaande groep of vanuit het niets iets totaal nieuws proberen en op die manier in contact komen met nieuwe mensen. Anderzijds zie je die verbreding ook in het feit dat bij de murga's elk ensemble zijn eigen lokale verhaal in contact brengt met de andere verhalen van de andere murga's."

De diversiteit binnen zo'n murga is soms ongelooflijk, zowel wat de leeftijd, de sociale klasse als wat de afkomst betreft. Alles is afhankelijk van de plaats waar de murga ontstaat. In Heist-op-den-Berg bijvoorbeeld is de samenstelling zeer homogeen autochtoon, maar is er een enorme variatie wat de leeftijden betreft. De murga van Mechelen bestaat dan weer uit bijna allemaal jongeren van Marokkaanse afkomst. Voor ons is het belangrijk dat je met elkaar in contact komt vanuit je eigen identiteit. Diversiteit is op zich geen vereiste binnen een murga, maar ontstaat als het ware vanzelf. Je bent immers de weerspiegeling van je eigen wijk. En dan zou het abnormaal zijn indien er geen diversiteit is!"

Info:

Murga vzw vind je in de Arenberg, in de Arenbergstraat 28 in 2000 Antwerpen. Gerardo Salinas, Ellen Van den Bulck en Tine De Pourcq staan in voor de overkoepelende werking en voor de werking in Antwerpen (provincie). Je contacteert hen via T 03 202 46 31 of E info@murga.be. Sanne Clerinx ondersteunt de werking binnen Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen. Je kunt haar bereiken via E sanne@murga.be.

Als je graag een murga jouw evenement laat opfleuren, neem je met hen rechtstreeks contact op. De contactgegevens van alle Vlaamse murga's vind je via www.murga.be. Daar vind je ook nog heel wat extra info.

Oké, veronderstel dat ik vanuit mijn eigen bestaande harmonie een murga wil oprichten. Hoe ga ik te werk?

Gerardo: "Je kunt in eerste instantie Murga vzw contacteren, wij kunnen samen met jullie bekijken wat er nog nodig is om een murga te vormen. Wij kunnen tips geven en helpen met het leggen van lokale contacten. Zoals gezegd is het belangrijk dat de vier disciplines muziek, dans, woord en kostuum aanwezig zijn, dus het zal er op aankomen om die elementen toe te voegen die nog ontbreken, door bijvoorbeeld samen te gaan werken met een lokale dans- of theatergroep of leden te werven voor de nieuwe disciplines. Het is een leerrijk proces om vanuit je eigen groep een netwerk op te bouwen. Misschien zijn een aantal van jouw muzikanten wel geïnteresseerd om in de murga een andere functie op zich te nemen, als danser bijvoorbeeld of als zanger. Je kunt ook samenwerken met een bestaand koor vanuit dezelfde buurt, op die manier kan je ook al vertrokken zijn."

Het is dus wel belangrijk dat we een eigen verhaal vertellen?

Gerardo: "Inderdaad. Dat kan groeien door gewoon eens met iedereen rond de tafel te zitten. Zorg ervoor dat er een link is met je wijk, buurt of gemeente. Dat verhaal kan trouwens op heel wat verschillende manieren verteld of gebracht worden: je kunt het verwerken in liederen, dat kunnen ook bestaande melodietjes zijn met een nieuwe tekst erop. Je kunt je verhaal vertellen via theater. Je kunt gedichten uitdelen aan het publiek. Het kan via rappen. Wanneer je over majorettes beschikt, kan je de majorettes ook inschakelen om de tekst te scanderen. Je kunt nog veel verder gaan, zoals bijvoorbeeld via bodypainting. Wees creatief!"

Er zijn geen beperkingen bij een murga?

Gerardo: "Wat genres betreft, is er geen enkele beperking. Op die manier kan iedereen op zijn/haar manier meehelpen en meedoen. Je moet ook niet per sé iets compleet nieuws vormen om een murga te worden. Wanneer je eens goed rondom je heen kijkt, liggen diverse mogelijkheden soms plots zeer voor de hand. Er is één beperking: een murga moet kunnen paraderen, marcheren, met eventuele stops waarop een 'toonmoment' kan plaatsvinden. Een murga moet zich kunnen integreren in het straatgebeuren."

Dus een concertpodium is niet de ideale locatie voor een murga?

Gerardo: "Een murga voelt zich niet thuis op een podium. We weten dat de klassieke blaasorkesten meer en meer in de andere richting evolueren. In hun drang naar perfectie willen ze soms enkel nog zittende luisterconcerten brengen. Maar dat maakt voor velen onder ons de drempel te hoog. Bij een murga werkt dit anders. Door de manier waarop zo'n murga ontstaat, is de drempel automatisch lager, en kan iedereen meedoen en op zijn/haar niveau een steentje bijdragen tot het geheel. Dat maakt het zo kleurrijk."

Ellen: "Het is zo schitterend dat via de murga – zowel binnen één murga als tussen de murga's onderling – zoveel netwerken worden doorbroken en dat mensen met zoveel verschillende disciplines en andere mensen in contact komen die ze anders nooit zouden leren kennen of zelfs appreciëren! Op die manier kan de autochtone Gentse grootmoeder al zingend beste vrienden worden met de jonge Antwerpse tiener van Marokkaanse afkomst die zijn verhaal via de breakdance of de rap doet."

Tine De Pourcq, Ellen Van den Bulck en Gerardo Salinas van Murga vzw

Noteer in alvast in uw agenda:

29 mei 2010: Murga preparade Leuven

Het Wereldfeest in Leuven is een jaarlijks evenement dat veel volk trekt: de uitgelezen plek voor de murga's van Vlaams-Brabant om hun kunsten te tonen. Dit is ook een voorsmaakje van de grote parade op 26 juni in Antwerpen.

20 juni 2010: Murga bus attack Gent

Gent wordt overvallen door een heuse murga-bus met daarop twee murga's: Los Murginales van Antwerpen en Murgafanfare Agram! uit Heist-op-den-Berg. Samen met murga Pom O'dorie van leefschool De Oogappel zullen zij paraderen tot aan het buurtfeest De Gedekte Tafel in de wijk Sluizeken-Tolhuis-Ham. Daar wacht de Murgafanfare van Komen en Gaan hen op voor een spetterend murga-feest.

26 juni 2010: Murga parade 2010 Antwerpen (14 - 18 uur)

We zijn toe aan de vierde Murga Parade! Een dertiental murga's, of eigentijdse straatfanfares, zal opnieuw het centrum van Antwerpen onveilig maken. Onder tromgeroffel en trompettengeschal, in fleurige outfits en met zwierige danspassen laten zij het grote publiek zien waar zij een jaar aan gewerkt hebben. De apotheose met alle murga's samen vindt plaats op de Grote Markt.